

## POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania Z.Ć., Z.S. i I.P.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.  
z udziałem zainteresowanych: A.K.C. i M.W.  
o ustalenie odpowiedzialności osób trzecich za składki,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 1 października 2019 r.,  
skarg kasacyjnych Z.Ć. i Z.S.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 22 marca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Z.Ć. i Z.S. kwoty po 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 22 marca 2018 r., sygn. akt III AUa (...), na skutek apelacji organu rentowego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 29 marca 2017 r., sygn. akt VIII U (...), i oddalił odwołania Z.S., Z.Ć. oraz I.P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z dnia 15 września 2004 r., w których ustalono odpowiedzialność Z.S., Z.Ć., I.P. za zaległości spółki „Z.” Sp. z o.o. z siedzibą w G. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz

składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powstałe w okresach, kiedy wyżej wymienieni pełnili obowiązki członków zarządu tej spółki.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) odwołujący się Z.S. oraz Z.Ć. zaskarżyli w całości. Obie skargi oparto na takich samych zarzutach, to jest naruszeniu prawa materialnego: (-) art. 116 § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 900 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2008 r., tj. w okresie pełnienia przez ubezpieczonych funkcji członka zarządu, tj. w latach 1999-2000 i dacie wydania decyzji, przez jego niezastosowanie; (-) art. 8 ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 209, poz. 1318, zwanej dalej ustawą zmieniającą) związku z art. 2 Konstytucji przez jego błędną wykładnię, to jest dekodowanej z niej zasady, iż zmiana przepisów podczas toczącego się postępowania sądowego nie powinna pogarszać wstecz sytuacji prawnej skarżącego.

Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazali na występującą w sprawie potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest art. 8 ustawy zmieniającej, a mianowicie, czy w stosunku do zaległości powstałych i co do których określono decyzją odpowiedzialność osób trzecich przed wejściem w życie ustawy, zastosowanie będzie miał art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej w starym brzmieniu czy w nowym brzmieniu. Skarżący zakwestionowali wykładnię art. 8 przywołanej ustawy dokonaną przez Sąd Apelacyjny, która prowadziła do zmiany kręgu osób odpowiedzialnych określonych już po wydaniu decyzji, a tak by było, gdyby organ rentowy w sposób prawidłowy uwzględnił w wydanych decyzjach M.Ć.. Zastosowana wykładnia dokonana przez Sąd Apelacyjny prowadzi do wniosku, iż decyzja została wydana prawidłowo tylko dlatego, że złożone odwołania były rozpatrywane przez sąd prawie 14 lat. Gdyby wyrok Sądu Okręgowego w G. został wydany do 31 grudnia 2008 r. to skarżący jak i pozostali członkowie zarządu uwzględnieni w treści decyzji nie ponosiliby odpowiedzialności ze względu na to, że decyzje zostały wydane w sposób wadliwy gdyż nie uwzględniały M.Ć.. Takiej wykładni sprzeciwia się art. 2 Konstytucji.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargi kasacyjne, wniósł o odmowę przyjęcia ich do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżących kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Jeżeli okoliczności te nie zachodzą, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., uprawniony jest do wydania postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadniają występującą w sprawie potrzebą wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości. Odwołanie się do tej przesłanki przedsądu, aby było skuteczne, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Skarżący powołują się na potrzebę wykładni art. 8 ustawy zmieniającej, pomijają jednak, że był on już interpretowany w odniesieniu do art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej w powołanym przez Sąd drugiej instancji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 87/10 (OSNP 2011 nr 23-24, poz. 309). Przyjęto w nim, że zmiana zakresu odpowiedzialności członka zarządu spółki z o.o. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, wynikająca z nowelizacji art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej, obowiązującej od 1 stycznia 2009 r., ma wsteczne zastosowanie do zobowiązania członka zarządu do prawomocnego zakończenia sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego ustalającej to zobowiązanie (art. 8 ustawy zmieniającej). Skarżący w żaden sposób

nie nawiązują do tego stanowiska i przedstawionych racji i nie wskazują argumentów juredydycznych przemawiających za przyjęciem odmiennego poglądu. Stwierdzają natomiast, że takiej wykładni sprzeciwia się art 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wynikająca z niego zasada niedziałania prawa wstecz oraz zasada zaufania obywatela do państwa. Tymczasem w orzecznictwie sądów administracyjnych (zob. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 30 stycznia 2013 r., II FSK 1249/11, LEX nr 1298444; i II FSK 1250/11, LEX nr 1298445 oraz z dnia 11 maja 2017 r., I FSK 1436/15, LEX nr 2303169) zaakceptowano pogląd zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 87/10. Podnosi się w nim także, że bezpośrednie zastosowanie ustawy nowej nie powinno w tym przypadku budzić wątpliwości co do zgodności z art. 2 Konstytucji, skoro doprowadza to do stanu, w którym odpowiedzialność za zaległości podatkowe spółki ponosić będzie ten członek zarządu, za kadencji którego podatek nie został zapłacony w terminie jego płatności. Powstanie zobowiązania podatkowego nie jest bowiem równoznaczne z jego wymagalnością. Zmiana składu zarządu między powstaniem zobowiązania a terminem płatności zobowiązania pozbawia członka zarządu, który pełnił swoją funkcję w dacie powstania zobowiązania, a nie pełni jej w dacie płatności, wpływu na spełnienie obowiązku zapłaty podatku, a tym samym na powstanie zaległości podatkowej, a wszak odpowiedzialność z art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej jest odpowiedzialnością za zaległości podatkowe (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lutego 2017 r., II FSK 3244/14, LEX nr 2273699). Wskazać też trzeba na jeszcze inne stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego zawarte w wyroku z dnia 28 kwietnia 2017 r., I FSK 1618/15 (LEX nr 2315642), że zmiana art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej była jedynie doprecyzowaniem treści obowiązującego wcześniej przepisu. W wyroku tym zawarto argumentację, że racjonalny ustawodawca, wprowadzając w życie art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej o treści obowiązującej do końca 2008 r., nie mógł wprowadzić regulacji mogącej doprowadzić do sytuacji, w której określona osoba miałaby odpowiadać za niezrobienie czegoś, do czego jeszcze nie była zobowiązana lub w sytuacji, gdy nie miała wpływu na terminową zapłatę zobowiązania (zaliczki na podatek, raty podatku). W związku z tym przyjęto, że w

obydwu stanach prawnych, przy uwzględnieniu regulacji zawartej w art. 51 § 1 Ordynacji podatkowej (który ma zastosowanie do zaległości składkowych - art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300), przepis art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej należy odczytywać w ten sposób, że warunkiem orzeczenia o odpowiedzialności członka zarządu spółki jako osoby trzeciej jest fakt, że zarówno zobowiązanie, jak i zaległość podatkowa spółki powstały w czasie pełnienia przez niego tej funkcji. Przedstawione orzecznictwo wyklucza możliwość przyjęcia, że M.Ć., który był wiceprezesem od momentu powstania Spółki do 30 września 1999 r. odpowiada za zaległości składkowe, których termin płatności upłynął po tej dacie. Skarżący nie podjęli nawet próby dotarcia do orzecznictwa dotyczącego tej materii, ani nie podjęli jurydycznej polemiki z przedstawionym w nim poglądami, co sprawia, że nie wykazali przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej i jego uzasadnienie winny wskazywać i zawierać pełne, profesjonalne wykazanie i uzasadnienie przesłanek przedsądu. Sąd Najwyższy nie może za stronę konstruować lub uzupełniać jurydycznych braków przesłanek przedsądu przedstawionych w skardze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2007 r., II PK 159/07, LEX nr 863976).

O kosztach wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1, 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. 2018 r., poz. 265), oraz art. 108 § 1 k.p.c. - stosowanych w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

as